

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a Mgr. Evy Kyselé v právní věci žalobce: **T. V. A.**, zast. Mgr. Janem Lipavským, advokátem, se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 22. 10. 2004, č. j. 36 Az 176/2004 - 16,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 22. 10. 2004, č. j. 36 Az 176/2004 – 16, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá shora označené usnesení Krajského soudu v Brně, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 17. 6. 2004, č. j. OAM-1778/VL-06-ZA-03-2004. Tímto rozhodnutím nebyl stěžovateli udělen azyl podle § 12, 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu). Současně bylo vysloveno, že na stěžovatele se nevztahuje překážka vycestování.

V kasační stížnosti stěžovatel rovněž požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Proti označenému usnesení podal stěžovatel žalobu. V žalobě stěžovatel přitom zejména uvedl, že se nemůže vrátit do vlasti kvůli politickému režimu; lidská práva jsou na takové úrovni, že by nemohl přežít. Dále uvedl, že ve své vlasti působil v organizaci, která požadovala pluralitu politických stran; mohl by být při návratu za tyto názory zatčen.

Následným usnesením Krajského soudu v Brně byla žaloba odmítnuta. Krajský soud v odůvodnění rozhodnutí zejména uvedl, že soud je vázán žalobními body, přičemž není povinen za stěžovatele dovozovat jakákoliv tvrzení. Dále uvedl, že označené podání nemá základní náležitosti podání dle § 37 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), ale i náležitosti vymezené v ustanovení § 71 odst. 1 písm. a) až f) označeného zákona a ve věci nebylo možné meritorně jednat. Nebyly tak splněny podmínky řízení, přičemž vady podání byly neodstranitelné, neb je nebylo možno v zákonem stanovené lhůtě odstranit (§ 71 odst. 2 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel kasační stížnost, a to z důvodů vymezených v písm. b) a e) § 103 odst. 1 s. ř. s.

Stěžovatel v kasační stížnosti zejména uvedl, že rozhodnutí je nezákonné z důvodu porušení § 37 s. ř. s., neboť podatel nebyl vyzván k odstranění vad podané žaloby, včetně stanovení příslušné lhůty k takovému úkonu. Ve spojení s tím namítl i porušení zásady rovnosti účastníků, pokud by některý z účastníků řízení vyzván byl a jiný v obdobné věci nikoliv. Stěžovatel uvedl, že jeho podání obsahovalo žalobní bod, neboť v žalobě popsal, z jakého důvodu se nemůže vrátit do Vietnamu. Případným doplněním žaloby by stěžovatel nerozšiřoval nepřípustně žalobní body ve smyslu § 71 odst. 2 s. ř. s. Současně stěžovatel odkázal na úpravu účinnou před účinností s. ř. s., na judikaturu Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu, a dovodil odepření spravedlnosti v případě aplikace kratší doby pro podání žaloby dle zákona o azylu, než je tomu v s. ř. s. Dále stěžovatel uvedl, že označené správní rozhodnutí nemá náležitosti správního rozhodnutí, když není podepsáno oprávněnou osobou, ale toliko osobou, která se podepsala za správnost a upozornil na okolnosti s tím související. Upozornil rovněž mimo jiné na skutečnost, že v důsledku toho, že takto žalovaný doručuje téměř všechna azylová rozhodnutí, dochází k hodnocení České republiky jako neprávního státu, přičemž stát by měl zákony dodržovat v první řadě.

Na základě výše uvedeného pak stěžovatel požadoval, aby bylo napadené usnesení zrušeno a vráceno k dalšímu řízení.

Žalovaný podal ke kasační stížnosti stručné vyjádření, ve kterém zejména uvedl, že popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak správní rozhodnutí, tak i usnesení krajského soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. K namítaným vadám rozhodnutí odkázal na judikaturu. Navrhl zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí

o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

K věci samé pak Nejvyšší správní soud uvádí, že z obsahu kasační stížnosti plyne, že se stěžovatel dovolává důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) a e) s. ř. s. Z důvodu, že podání stěžovatele bylo Krajským soudem v Brně odmítnuto, však přichází v úvahu toliko stížnostní důvod vymezený v § 103 odst. 1 písm. e), a proto se Nejvyšší správní soud zabýval naplněním pouze tohoto důvodu, tedy tím, zda usnesení o odmítnutí návrhu bylo nezákonné, přičemž tvrzenou nezákonnost v usnesení Krajského soudu v Brně o odmítnutí návrhu shledal.

Ze soudního a správního spisu totiž Nejvyšší správní soud zjistil, že rozhodnutím žalovaného ze dne 17. 6. 2004, č. j. OAM-1778/VL-06-ZA-03-2004, které bylo stěžovateli doručeno dne 8. 7. 2004 nebyl stěžovateli udělen azyl podle § 12, 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu. Současně bylo vysloveno, že na stěžovatele se nevztahuje překážka vycestování. Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel osobně dne 8. 7. 2004 podání, označené jako žaloba. V žalobě zejména uvedl, že se nemůže vrátit do vlasti kvůli politickému režimu, lidská práva jsou tam na takové úrovni, že by nemohl přežít. Ve vlasti působil v organizaci, která požadovala pluralitu politických stran, tudíž by mohl být při návratu za tyto názory zatčen. Proto znovu požadoval, aby byla jeho žádost o azyl ještě jednou posouzena, a mohl zůstat „tady“, v demokracii.

Označené skutečnosti uvedené v podání (žalobě), zejména pak tvrzení stěžovatele o tom, že *se nemůže vrátit do vlasti kvůli politickému režimu, lidská práva jsou na takové úrovni, že by nemohl přežít, ve vlasti působil v organizaci, která požadovala pluralitu politických stran a mohl by být při návratu za tyto názory zatčen,* podle Nejvyššího správního soudu splňují požadavky na žalobní bod. Žaloba (podání) vedle toho sice vykazuje určité dílčí nedostatky, tyto jsou však nedostatky odstranitelnými.

V podání stěžovatele, doručeném Krajskému soudu v Brně dne 8. 7. 2004 (tj. téhož dne, kdy bylo stěžovateli doručeno napadené rozhodnutí žalovaného) a označeném jako žaloba proti správnímu rozhodnutí OAMP MV ČR č. j. OAM-1718/VL-06-ZA-03-2002, je uvedeno, kdo je podatelem, jaké správní rozhodnutí a v zásadě i v jakém rozsahu je napadáno. Z obsahu podání je dále zřejmé, že stěžovatel s napadeným rozhodnutím nesouhlasí a podává proti němu žalobní návrh. Z obsahu spisu vyplývá, že již v návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 20. 4. 2004 namítal, že ve Vietnamu není svobody a že slyšel, že v České republice se dodržují lidská práva. Za této situace z odůvodnění žaloby (*nemůže se vrátit do vlasti kvůli politickému režimu, lidská práva jsou na takové úrovni, že by nemohl přežít, ve vlasti působil v organizaci, která požadovala pluralitu politických stran a mohl by být při návratu za tyto názory zatčen)* vyplývá, že stěžovatel, ač nevýslovně, nesouhlasí se zjištěním skutkového stavu věci a s jeho právním posouzením. Ze závěru žaloby potom jednoznačně vyplývá, že stěžovatel požadoval vydání rozsudku, jímž by Krajský soud v Brně měl napadené rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky, č. j. OAM-1718/VL-06-ZA-03-2002, zrušit a věc vrátit žalovanému správnímu orgánu k dalšímu řízení.

Krajský soud v Brně žalobu stěžovatele, kterou napadá rozhodnutí žalovaného správního orgánu, odmítl s odkazem na neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, který spatřoval ve skutečnosti, že podání stěžovatele neobsahovalo náležitosti uvedené v ustanovení § 37 odst. 2 a 3 a § 71 odst. 1 písm. d) – f) s. ř. s. Svůj závěr o neodstranitelnosti vad podání opřel soud o ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. Podle věty třetí tohoto ustanovení je možné rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí, nebo ji rozšířit o další žalobní body, pouze ve lhůtě pro podání žaloby.

Nejvyšší správní soud ve svých rozhodnutích opakovaně uvedl, že neexistuje zákonná povinnost soudu v případech, kdy žaloba neobsahuje žádný žalobní bod, vyzývat žalobce k odstranění těchto vad ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť takto široce pojímaná povinnost soudu by odporovala zásadě dispoziční a zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je řízení o žalobě koncipováno (*viz např. rozsudek č. j. 2 Azs 9/2003 – 40 ze dne 23. 10. 2003 publikovaný pod č. 113/2004 Sb. NSS*). Nejvyšší správní soud zároveň považuje za rozhodné, že ustanovení § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. stanoví lhůtu pouze pro rozšíření žaloby na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo o další žalobní body, a tedy v souladu s konstantní judikaturou i pro doplnění žalobního bodu do podání, které dosud žádný žalobní bod neobsahovalo, nikoliv však na odstranění jiných vad žaloby. Vady žaloby jsou přitom odstranitelné postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s., podle kterého předseda senátu usnesením vyzve podatele k opravě nebo odstranění vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nejde-li tedy o situaci, kdy podání neobsahuje žádný žalobní bod, a jde-li naopak o situaci, kdy žalobní bod je formulován nedostatečně přesně a podrobně, popřípadě chybí-li v žalobě jiné náležitosti než žalobní body či vymezení rozsahu napadení správního rozhodnutí, je soud povinen postupovat podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. a usnesením vyzvat podatele k opravě nebo odstranění vad podání tak, aby mohlo být věcně projednáno. Pouze v případě, že podání není ve stanovené lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení není možno pro tento nedostatek pokračovat, odmítne soud usnesením řízení o takovém podání, přičemž o tomto následku musí být podatel ve výzvě poučen.

V dané věci je tak předmětem sporu otázka, zda byl v žalobě uveden žalobní bod či nikoliv, neboť pouze v druhém případě se takový nedostatek žaloby stane po uplynutí lhůty stanovené v ustanovení § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. neodstranitelným. Vzhledem k tomu, že z obsahu podané žaloby je zřejmé, že stěžovatel s napadeným rozhodnutím nesouhlasí a žádá nové posouzení své věci, aby „tady v demokracii“ mohl zůstat, čímž fakticky požaduje zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného správního orgánu, namítá, že se *nemůže vrátit do vlasti kvůli politickému režimu, lidská práva jsou na takové úrovni, že by nemohl přežít, ve vlasti působil v organizaci, která požadovala pluralitu politických stran a mohl by být při návratu za tyto názory zatčen,* a tak, ač nevýslovně, nesouhlasí se zjištěním skutkového stavu věci a s jeho právním posouzením, má Nejvyšší správní soud za to, že taková dikce podání splňuje minimální požadavky na formulaci žalobního bodu, neboť z ní lze usoudit na právní argumentaci a částečně i na skutková tvrzení, o něž žalobní bod opírá. V tomto závěru Nejvyšší správní soud vychází rovněž ze své judikatury – rozsudek sp. zn. 1 Azs 28/2004 ze dne 28. 4. 2004, podle něhož *jestliže žalobce namítal vady správního řízení toliko v obecné rovině, tj. omezil se jen na citaci příslušných ustanovení správního řádu, aniž by uvedl, v čem konkrétně měly tyto vady spočívat, postupoval krajský soud v souladu se zákonem, jestliže procesní postup žalovaného v řízení přezkoumal obecně ve vztahu k obsahu správního spisu a neshledal v postupu žalovaného pochybení.*

Z podání (žaloby) stěžovatele tak bylo zřejmé, v jakém rozsahu správní rozhodnutí napadá a rovněž důvody, proč tak činí, přičemž výše uvedené bylo možno považovat

za žalobní bod ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Proto by se v dané věci, v případě výzvy krajského soudu k odstranění vad podání, nejednalo o rozšiřování žaloby, jež je po uplynutí lhůty pro její podání vyloučeno (§ 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s.), nýbrž o upřesnění, resp. rozvedení stávajícího žalobního bodu, které je možné, resp. tam, kde je to třeba, i nezbytné, učinit i po marném uplynutí této lhůty. Krajský soud v Brně měl v případě, že zjistil jiné vady žaloby než absenci jakéhokoliv žalobního bodu či absenci vymezení rozsahu, v němž je rozhodnutí napadáno, vyzvat stěžovatele k opravě nebo odstranění vad podání podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť takové opravě či odstranění vad nebránilo uplynutí lhůty podle ustanovení § 71 odst. 2 věty třetí. Podmínky pro odmítnutí návrhu by pak byly splněny pouze tehdy, jestliže by podání nebylo opraveno nebo doplněno ve lhůtě uvedené ve výzvě soudu.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že má-li žaloba jiné vady, než absenci jakéhokoliv žalobního bodu či absenci vymezení rozsahu, v němž je rozhodnutí napadáno, vyzve předseda senátu žalobce k odstranění vad podání podle ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. i po uplynutí lhůty podle ustanovení § 71 odst. 2 věty třetí s. ř. s. To platí i pro upřesnění žalobních bodů již v žalobě obsažených *(shodně též rozsudek NSS č. j. 2 Azs 64/2004 – 46 ze dne 9. 8. 2004*).

Nejvyšší správní soud tedy dospěl k závěru, že důvod kasační stížnosti uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. byl prokázán, neboť v posuzovaném případě nebyly splněny podmínky pro odmítnutí podání. Proto kasační stížností napadené usnesení Krajského soudu v Brně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. V tomto řízení je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne podle § 110 odst. 2 s. ř. s. Městský soud v Praze v novém rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. listopadu 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu